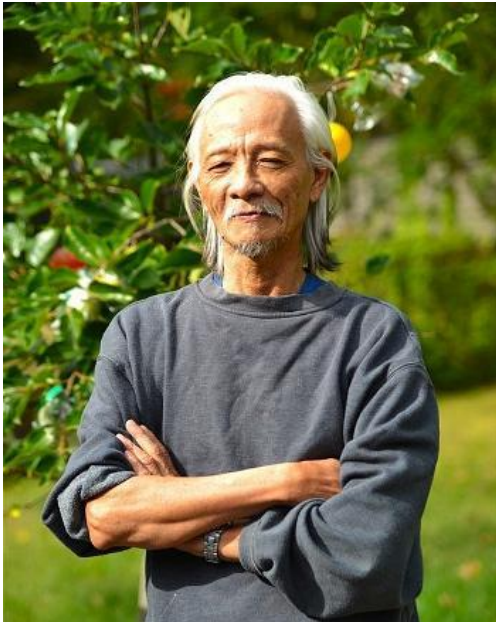

TRẦN HOÀI THUR (1942 - 2024)

MỘT CHIẾN SĨ CẦM BÚT VÀ CẦM SÚNG - NHÀ NGHIÊN CỨU, SỰ TÂM VĂN HỌC LỚN CỦA MIỀN VIỆT NAM

ANH PHƯƠNG Trần Văn Ngà

Tôi và Trần Hoài Thư "văn kỳ thỉnh, bất kiến kỳ hình", chỉ nghe tiếng mà chưa gặp nhau ở ngoài đời trước 30.4.1975. Ra hải ngoại chúng tôi chỉ gặp nhau một lần duy nhất tại Houston- Texas, cách nay cũng trên dưới 15 năm khi tôi đang "tạm trú" tại nhà vợ chồng cô em gái hậu phương của Vùng IV Chiến Thuật năm xưa. Nay, cô là nhà văn khá nổi tiếng trên văn đàn hải ngoại - Nguyên Nhung. Cô cũng là em ruột của phóng viên chiến trường số 1 của Vùng IV Chiến Thuật Mai Hoà, là thành viên trong Ban Thông Tin Báo Chí do tôi làm Trưởng Ban.

Tôi đến Houston cũng có một chút việc và mục đích chính thăm vợ chồng Nguyên Nhung.

Nhân có tôi đến Houston cũng là lúc có vợ chồng

Trần Hoài Thư cũng có mặt ở đây. Thế là nhà văn Nguyên Nhung tổ chức một buổi họp mặt bỏ túi giới cầm bút lòng trong một bữa ăn rất thịnh soạn nhằm giới thiệu tôi với vợ chồng Trần Hoài Thư và một số các bạn văn thơ ở Houston.

(H: Trần Quý Sách bút danh Trần Hoài Thư)

Bạn ta có nói với tôi, ở Khối CTCT hay là Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn IV hầu như những người làm việc lâu năm đều biết tôi và Trần Hoài Thư có nghe danh tôi mà chưa gặp mặt. Và tôi cũng biết tin Trần Hoài Thư về phục vụ trong Ban Thông Tin Báo Chí, tôi rất vui vì có nhà văn, nhà thơ "thứ thiệt" như Nguyên Vũ và nhà thơ Tô Thùy Yên trước đây, từng gây chú ý cho nhiều người. Sau này, bạn ta Trần Hoài Thư lên giữ chức Trưởng Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV chỉ một thời gian ngắn trước ngày đầu buồn nghiệt ngã 30.4.1975.

Dù tôi xa Cần Thơ, đang phục vụ ở Tổng Cục Chiến Tranh Chánh Trị hay Biệt Khu Thủ Đô từ năm 1970 đến 1975, tôi vẫn biết nhiều tin tức sinh hoạt của Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV nói riêng và của cả Quân Khu IV qua các bạn cũ cho biết hoặc trong các cuộc họp báo tại Trung tâm quốc gia báo chí mà tôi cũng là người phụ tá cho vị Trung Tá phát ngôn viên Quân Đội.

Trần Hoài Thư và tôi có cái duyên phục vụ cùng Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV, cùng nghề nghiệp chuyên môn trong QLVNCH - Sĩ quan Thông Tin Báo Chí với ám số chuyên nghiệp quân sự 470.0. Tôi là Trưởng Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV & Vùng IV Chiến Thuật đầu tiên mới thành lập có trong bảng cấp số của Khối CTCT Quân Đoàn, từ năm 1964, tiên phong đi trước và bạn ta, Trần Quý Sách với bút danh Trần Hoài Thư là Trưởng Ban TTBC Quân Đoàn IV cuối cùng.

Chúng ta đã biết, Trần Hoài Thư vô cùng gian nan với ba lần bị thương tại chiến trường mới được chuyển qua phục vụ trong ngành chuyên môn cầm bút thay cầm súng rất muộn màng khi được Tổng Cục Chính Trị bổ nhiệm về Khối Chiến Tranh Chính Trị Quân Đoàn IV theo đơn xin và khiếu nại của bà mẹ Trần Quý Sách (nghe tin đồn như thế không biết đúng hay sai?). Anh Trần Quý Sách là một giáo sư trung học, cận thị nặng còn là nhà thơ, nhà văn có tiếng ở ngoài đời từ năm 1964 trước khi có lệnh động viên vào Quân Đội khoá 24 sĩ quan trừ bị Thủ Đức.

Thông thường những nhà văn, nhà thơ, nhà báo, nhạc sĩ... nói chung giới văn nghệ sĩ có tiếng, sau khi tốt nghiệp sĩ quan trừ bị Thủ Đức, Bộ Tổng Tham Muu/Phòng Tổng Trị căn cứ vào bảng tự khai lý lịch của mỗi người, chỉ định đơn vị phục vụ, có danh sách trước về phục vụ trong ngành Chiến Tranh Chính Trị đúng với nghề nghiệp ở ngoài đời trước khi vào Quân Đội. Hơn thế nữa, bạn ta bị cận thị nặng, hình như đến 7 độ mà lại về phục đơn vị tác chiến - đơn vị xung kích thứ dũ, đại đội thám kích 405, Sư Đoàn 22 BB. Không hiểu tại sao bạn ta, Chuẩn Úy Trần Quý Sách lại lọt sỏ vào ngành Chiến Tranh Chính Trị từ lúc mới tốt nghiệp Thủ Đức mà lại về Sư Đoàn 22 BB gần suốt cuộc đời binh nghiệp. Đó có phải số phận của bạn ta đã được an bài?

Dù ba lần, Trần Quý Sách bị thương, may không chết, không bị thương tật nặng thành phế binh, được giải ngũ. Nhưng, bạn ta không thoát ra khỏi đơn vị tác chiến như là cái nghiệp, định mệnh với nghề cầm súng bóp cò ở các trận đánh khốc liệt với quân thù. Mãi cho đến cuộc chiến sắp tàn và đơn thỉnh nguyện và khiếu nại của bà mẹ Trần Quý Sách hay Sách Quý mới được "đèn trời" soi xét. Bạn ta được cấp Sư Vụ Lệnh về phục vụ Khối Chiến Tranh Chính Trị Quân Đoàn IV.

Trong lúc Ban Thông Tin báo Chí Quân Đoàn IV cần có thêm phóng viên chiến trường đáp ứng nhu cầu viết phóng sự chiến trường gửi về trung ương và các phương tiện truyền thông của Tây đô Cần Thơ - Quân Khu IV, phổ biến... Trước ngày 30.4.1975 không lâu, bạn ta Trần Quý Sách được bổ nhiệm Trưởng Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV & Quân Khu IV ở vào thời điểm "cuối mùa lá rụng"- Quân Lực và lãnh thổ Việt Nam Cộng Hoà bị xoá sổ trên bản đồ thế giới.

Nhà văn Trần Hoài Thư từ đơn vị tác chiến ở Miền Trung sau bao thăng trầm gian khổ của một đơn vị xung kích - đại đội thám kích 405 của Sư Đoàn 22 BB. Với vóc dáng của một nhà giáo, nhà văn nhà thơ mang kiếng cận nặng mà Trần Hoài Thư lại là một chiến sĩ can trường luôn ở tuyến đầu chống giặc cộng sản, ba lần bị thương

mà anh lại không được chuyển về các đơn vị hậu tuyến đúng với nghề nghiệp của anh là viết văn làm thơ và dạy học.

Sau khi ra tù cải tạo của kẻ thắng cuộc, anh cũng tìm cũng sinh lộ cho tương lai. Anh chỉ vượt biển năm 1982 và định cư tại Hoa Kỳ. Dù đang vào tuổi "ngũ thập tri thiên mạng", U 50, anh Trần Hoài Thư vẫn quyết chí học lấy được bằng cử nhân và cao học về toán và điện toán từng làm việc trong đại công ty AT&T và IBM. Khi có cuộc sống ổn định, anh không quên mình là một nhà văn nhà thơ lỡ vận phải gác bút nhiều năm. Nay cơ hội tốt, anh có dịp sáng tác nhiều truyện ngắn và thơ đóng góp cho nhiều tạp chí thân hữu ở hải ngoại.

Anh lại có quyết tâm tạo dựng nhà in tự in các tác phẩm của anh hay in lại nhiều tác phẩm văn học nổi tiếng năm xưa ở Miền Nam tự do. Anh còn giúp in các tác phẩm của các văn thi hữu với giá hữu nghị với số lượng khiêm nhường mà các nhà in lớn chuyên nghiệp thường từ chối hay với giá tiền in quá cao...

Nhà văn Trần Hoài Thư sử dụng tầng hầm làm nơi in ẩn, gọi là nhà in cho oai Thư Ấn Quán và còn là nhà xuất bản báo, tạp chí không định kỳ Thư Quán Bản Thảo.

Khi nói là nhà in dù nhỏ cũng phải có đủ dụng cụ cắt xén, dán, đóng thành sách dù anh mua toàn loại máy móc cũ cho bớt chi phí vì anh in sách thường biếu cho các thân hữu hay in giúp các bạn với một giá thấp hữu nghị. Công việc in và xuất bản chỉ là mặt nổi mà chúng ta thấy rõ. Còn cái mặt chìm chiều sâu là công khó to lớn vĩ đại mà nhà văn Trần Hoài Thư có sự đồng hành của bà xã, chị Ngọc Yên cùng dẫn thân theo chồng quyết chí phục hồi các tác phẩm văn học quý hiếm của miền Nam Việt Nam đã bị kẻ thắng cuộc cuồng tín, ngu dốt, vô cảm gom thu đốt hết sách báo, tài liệu văn học, y học... khi bọn chúng cưỡng chiếm được đất nước Việt Nam Cộng Hoà có chủ quyền và quốc tế công nhận, có tên trên bản đồ thế giới...

Chúng ta may mắn không sống lâu dài dưới chế độ tài đảng trị, cực kỳ kỳ thị chế độ cũ mới "hồng hơn chuyên" và sống trên một đất nước tự do dân chủ, nhân phẩm con người được tôn trọng và luôn tạo điều kiện cho giới nhà nghèo tiến thân bằng con đường học vấn. Di dân có trợ cấp cơm áo gạo tiền lúc ban đầu khi mới nhập cư và chẳng may bị bệnh hay đến tuổi già có trợ cấp xã hội cho đến ngày ra đi về thế giới khác.

Nhà văn Trần Hoài Thư có đủ điều kiện hưởng phúc lợi trợ cấp xã hội ở Mỹ dành cho người lớn tuổi. Nhưng, anh sang Mỹ chịu khó đi học lại đến nơi đến chốn và đi làm việc cho đại công ty AT&T và IBM, nay nghỉ hưu có tiền hưu trí cao không cần hưởng trợ cấp xã hội cũng dư thừa lo cho vấn đề cơm áo gạo tiền và bảo hiểm sức khoẻ khi về già. Theo như người bình thường, anh đã có thừa tiền an hưởng tuổi già sau ba chìm bảy nổi, lao lý, thân tàn sức kiệt.

Viết đến đây, tôi vô cùng cảm kích ngưỡng mộ nhà văn Trần Hoài Thu có nghị lực phi thường, không quên mình ngoài một chiến sĩ cầm súng ở tuyến đầu chiến trường, anh còn là một chiến sĩ cầm bút chiến đấu với quân thù trên mặt trận văn hoá, văn học nghệ thuật. Anh không nghỉ, ở yên với tuổi lớn thất thập cổ lai hi mà anh Trần Hoài Thu lại cùng vợ là chị Ngọc Yên quyết tâm thực hiện hoài bão phục hồi lại những tác phẩm văn học một thời vang bóng trên văn đàn nhân bản, dân tộc và khai phóng đúng cương lĩnh, nguyên tắc giáo dục phục vụ nhân sinh của chế độ Việt Nam Cộng Hoà. Cộng sản vô tâm, ngu dốt, đốt sách huỷ diệt các tinh hoa văn học của miền Nam và miền Bắc xã hội chủ nghĩa chẳng có gì để bảo tồn di sản văn hoá dân tộc chỉ độc nhứt có một thứ văn hoá độc hại xã hội chủ nghĩa mị dân, không tương, nhồi nhét vào đầu các mầm non của đất nước.

Nhà văn Trần Hoài Thu thường tâm sự với bạn bè, anh xung phong đi tuyến đầu nêu gương vực dậy tim tòi những tác phẩm để đời còn trong các thư viện lớn của Mỹ, anh quyết tâm làm sống lại nền văn học nhân bản, dân tộc và khai phóng rất đáng trân trọng của chế độ dân chủ tự do Việt Nam Cộng Hoà.

Thật vô cùng may mắn, nhà văn Trần Hoài Thu đã tập hợp lại được một số tác phẩm văn học về văn và thơ mà anh đã lưu vào hồ sơ và in phổ biến:

- Về thơ, nhà văn Trần Hoài Thu đã tập trung lại thành hai tuyển tập với năm tập thơ, cộng chung 3 ngàn 500 trang.

- Về văn, đã có bốn tập dày 2 ngàn 400 trang.

Tất cả công trình sưu khảo tìm tòi các tác phẩm nổi tiếng chỉ mới có mấy năm, mà có ngần ấy, gần 6 ngàn trang in văn và thơ. Nếu nhà văn Trần Hoài Thu còn sức, khoẻ mạnh sống thêm 8 tám năm tới 90 tuổi mà tâm trí còn minh mẫn chắc chắn thế hệ kế thừa sẽ còn tiếp nhận thêm biết bao trang văn thơ tinh hoa của miền Nam Việt Nam còn mai một chưa khai phá.

Người viết tin rằng, thế hệ kế thừa sẽ còn tiếp nối công trình phục hồi di sản văn hoá, văn học của Miền Nam Việt Nam tự do.

Chúng ta với công tâm đưa lên cân giá trị đích thực của nền văn chương nhân bản, dân tộc và khai phóng của miền Nam tự do và nền văn chương sắc mùi máu mác xít leninist của chế độ toàn trị cộng sản miền Bắc xã hội chủ nghĩa, ai thắng ai?...nền văn học, văn hoá nào xứng đáng tồn tại và nền văn hoá văn học nào cần phải ném vào sọt rác.

Anh Trần Hoài đã và đang lâm trọng bệnh, một chứng bệnh quái ác của nhân loại, ung thư, và còn ăn theo triệu chứng đột quỵ bất cứ lúc nào. Mỗi lần anh vào bệnh viện xạ trị hay hoá trị, bạn ta vẫn đứng đưng xem như là một cuộc hành quân năm xưa vậy. Nhà văn Trần Hoài Thu không bận tâm lo lắng với thân thái của một chiến sĩ can trường trên mọi mặt trận:

Một chiếc võng, một chỗ nằm

Tôi ru tôi qua những đêm lẫn truông

Bốn mùa hoan lạc tại vương

Ung thư đột quy tap pí lù moi mê

Chừ tôi chuẩn bị đi về - Không có vông lầy gì à ơi!

Về tình nghĩa vợ chồng, chị Ngọc Yến là bạn tâm giao sống chết bên nhau giúp chồng trong công tác sưu tầm tài liệu. Chị mất trước Trần Hoài Thư đúng một tháng 27.4.2024 và anh tiễn chị:

Không đi mà bảo rằng đi

Không về cứ bảo rằng về cõi trên

Xe tình giờ đã ngủ yên

Còn chẳng mùi tóc đen tuyến toả hương.

Nhà văn Trần Hoài Thư rất đáng trân quý của chúng ta quả là một chiến sĩ can trường, một cuốn Sách Quý ghi lại nhiều tác phẩm giá trị tiêu biểu nền văn học, thi ca cao quý của Miền Nam Việt Nam. Trần Hoài Thư không đầu hàng bệnh tật đang gặm nhấm dần thân xác mà anh vẫn kiên trì tìm tòi, lục lọi trong nhiều thư viện lớn của Mỹ tìm lại những tác phẩm đã vang bóng một thời.

Về điểm này, có mấy ai đủ can đảm vượt khổ, hy sinh cho sự nghiệp hồi phục lại văn chương bị kẻ thù cộng sản phương Bắc đã đốt, thiêu huỷ toàn bộ những tác phẩm tinh hoa của nền văn học, thi ca khai phóng tự do của miền Nam. Miền Bắc chỉ có in xuất bản những sách viết về đảng về lãnh tụ, sùng bái một cách mù quáng bá láp. Những tinh tú văn chương văn hoá của Việt Nam bị chế độ cộng sản Bắc Việt huỷ diệt không thương tiếc chỉ còn lại một thứ văn học văn hoá mác xít đầu độc, băng hoại con người và xã hội Việt Nam.

Chúng tôi mạn phép lạm bàn về một nhà sưu khảo văn học lớn của miền Nam Việt Nam gốc nhà giáo, nhà binh, nhà thơ, nhà văn và một nhà sưu khảo văn học tầm cỡ của cả nước Việt Nam. Với cái tên cha mẹ đặt là Trần Quý Sách phù hợp với bản chất thật nhân bản, dân tộc và khai phóng suốt cuộc đời anh và anh chọn bút danh trân quý Trần Hoài Thư. Thư và Sách như hình với bóng gắn liền, vận với cuộc đời của anh về sách, văn thơ và chữ nghĩa cho đến ngày anh nhắm mắt xuôi tay tuân theo quy luật tuần hoàn sanh lão bệnh tử.

Nhà văn Trần Hoài Thư ra đi ngày 27 tháng 5 năm 2024 sau vợ anh, chị Ngọc Yến bị bệnh lãng quên nhiều năm đã ra đi trước anh đúng tròn một tháng - 27.4.2024 cũng vùng quê nhà Plainfield New Jersey.

Chính nhà văn Trần Hoài Thư là một tập hay một bộ Sách Quý (Quý Sách) mà chưa thấy có người thứ hai như anh, dù lớn tuổi và bệnh tật bao quanh mà anh vẫn khổ công miệt mài sưu khảo truy tầm những thi phẩm và tác phẩm văn chương nổi tiếng của cả một thế hệ. Với một nền văn học rục rở tại phần đất tự do có trình tự nhân bản, dân tộc và khai phóng của miền Nam Việt Nam tự do trong một khoảng thời gian từ sau Hiệp định Genève 1954 chia cắt đất nước làm đôi, một nửa ở miền Bắc thuộc chế độ tài đảng trị. Một nửa nước Việt của miền Nam tự do nên mới khai

sanh ra được một nền văn học, văn hoá nghệ thuật trăm hoa đua nở trước khi bọn cộng sản xâm lược miền Bắc cưỡng chiếm hoàn toàn miền Nam tự do, từ mốc thời gian 30.4.1975. Với chính sách tàn độc đốt sách, huỷ diệt hết những tinh hoa văn học của miền Nam. Bây giờ cả chế độ cộng sản nhìn lại lịch sử đốt sách một cách ngu xuẩn chỉ làm hại và mất mát tinh hoa của dân tộc Việt Nam. Cũng như CSBV cầm hát nhạc vàng, nhạc bolero của "chế độ Sài Gòn", là những tàn tích của Mỹ nguy như sự tuyên truyền dối trá của kẻ thắng cuộc. Nay cả nước lại sùng bái nhạc vàng, nhạc bolero. Nếu chúng ta hồi phục lại nhiều tác phẩm văn học vang bóng một thời của miền Nam Việt Nam, chắc chắn con em chúng ta sau này không biết gì "nợ máu" mà cộng sản áp đặt, tuyên truyền cũng sẽ thương thức hoan nghênh như cao trào cả nước yêu mến ngưỡng mộ một cái gọi là uỷ mị, phản động - nhạc vàng và nhạc bolero của miền Nam. Nay loại nhạc này đã sống lại và sẽ bất tử. Và nền văn học nhân bản, dân tộc, khai phóng của miền Nam tự do cũng sẽ sống hùng sống mạnh... một ngày không xa, người viết tin cái gì đến rồi cũng phải đến chỉ sớm hay muộn mà thôi.

Nhân viết về Trần Hoài Thu - nhà giáo, nhà văn, nhà thơ, nhà binh và nhà sưu tầm hồi phục lại nền văn học rực rỡ của Miền Nam. Tôi sực nhớ, tình cờ đã có viết bài về ngành truyền thông báo chí Quân Đội chế độ cũ, trước ngày bạn ta Trần Quý Sách, nhà văn Trần Hoài Thu ra đi. Tôi có đề cập trong bài viết trước một chút xíu về nhà văn Trần Hoài Thu cũng như người viết muốn cho người đọc, thế hệ không có cảm sủng của chế độ cũ VNCH biết trong Quân Đội có đội ngũ nhà báo chuyên nghiệp có ám số chuyên nghiệp quân sự riêng... Xin mời quý vị đọc tiếp bài dưới đây cũng đã có phổ biến chưa rộng rãi.

Người viết cũng xin chia buồn với bào huynh của nhà văn Trần Hoài Thu Trần Quý Sách, bác sĩ Trần Quý Trâm đang định cư tại Thủ phủ Sacramento và tang gia. (Sacramento 14.7.2024).

TÌNH ĐỒNG NGHIỆP TRUYỀN THÔNG

Anh Phương Trần Văn Ngà

Sự ra đi gần đây về thế giới an bình cuối cùng của hai người bạn: Nguyễn Vũ (4.2024) và Bạch Mai (10.2023), cùng làm việc chung tại Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV.

Tôi có cảm nhận tới lượt mình ra đi sẽ không còn xa vì tôi lớn tuổi nhứt trong đơn vị nhỏ tám người chánh thức của Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV & Vùng IV Chiến Thuật, Cần Thơ. Từ ngày thành lập năm 1964 cho đến ngày tôi rời chức vụ này về phục vụ tại Bộ Tham Mưu Tổng Cục Chiến Tranh Chánh Trị, 1970 và sau cùng Trưởng Phòng Tâm Lý Chiến Biệt Khu Thủ Đô. Kế nhiệm tôi có Phó Ban lên

thay, Đại úy Trần Trọng Tài cùng khoá 13 Thủ Đức với tôi và người cuối cùng giữ chức vụ Trưởng Ban là nhà văn, Đại úy Trần Hoài Thu (nhà thơ nhà văn nổi tiếng Trần Hoài Thu (**Trần Quý Sách - Khoá 24 Thủ Đức, vừa qua đời ở New Jersey ngày 27.5.2024**)).

Dù qua trên nửa thế kỷ mà tôi vẫn còn nhớ vanh vách từng người phục vụ trong ngành truyền thông báo chí của Quân Đoàn IV năm xưa. Với tính hoài cổ của người có tuổi luôn nhớ lại kỷ niệm xưa của các bạn hiền cùng ám số chuyên nghiệp thông tin báo chí, tôi viết lại những gì tôi biết về ngành chuyên môn phục vụ của mình và cũng là cơ may tôi kiểm điểm lại "quân số" ai còn ai mất. Dù Ban TTBC quân số chánh thức có 8 người, trong 6 năm tôi phục vụ có đến trên 20 người, làm việc thời gian ngắn một vài tháng và dài nhất có tôi và phóng viên chiến trường Mai Hoà... Tôi nhận được Phân Ưu nhà văn Nguyễn Vũ Vũ Ngự Chiêu khoá 16 Thủ Đức của Tổng Hội Thủ Đức, nguyên văn:

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

Văn Phòng Tổng Hội trân trọng kính chuyển bản PHÂN ƯU

Cụ Ông Vũ-Ngự-Chiêu

Tiến sĩ Sử Học Thế Giới, Đại Học Madison WI Hoa-Kỳ

Tiến Sĩ Luật Khoa - Đại Học Houston, TX Hoa-Kỳ

Cử Nhân Khoa Triết Đông - Đại Học Văn Khoa Saigon, Việt Nam

Cựu SVSQ/TB Khóa 16 Thủ Đức - Cựu Sĩ Quan Pháo Binh QLVNCH

Nhà Văn Nguyễn Vũ

Kính nhờ Quý Hội địa phương chuyển đến Tang Quyền

THÀNH KÍNH PHÂN ƯU

quý Đồng Môn cùng thân hữu của gia đình Cư An Tư Ngự

để kính tường và thêm lời cầu nguyện.

Cái nghiệp làm báo viết báo ở Việt Nam vẫn còn bám theo tôi dưới hình thức này hay hình thức khác khi sang Mỹ định cư theo diện HO - tù nhân chánh trị, từ năm 1993.

Ngoài cái nghề bỏ báo sáng sớm rất vất vả, mưu sinh khi mới đặt chân trên xứ Mỹ, mất vài năm. Tôi chuyển sang cái nghề cũng liên quan đến báo chí có đủ tiền chi tiêu cho cuộc sống.

Từ Thủ phủ Sacramento đi đến thành phố San Jose khoảng hai tiếng lái xe, tôi đã từng lái lên xuống mỗi tuần ít nhất một lần vào ngày thứ sáu, suốt gần mười năm với cái nghề chở báo từ nhà in ở San Jose về cho ba tờ tuần báo ở Sacramento: Sài Gòn Nhỏ, Thăng Mõ, Làng và tờ bán nguyệt san do tôi chủ trương, lại có thêm hai lần mỗi tháng mang "art works" đưa cho nhà in.

Đến năm 2007, tôi tự đình bản tờ báo riêng và trước đó không lâu, nhà in mang báo giao tận toà soạn ở Sacramento. Thế là tôi không còn chuyên nghề chở báo mướn và

viết báo nhiều nữa, chuyển sang nghề viết truyện cũng làm cho tôi không quên nghề cũ khi còn ở trong Quân Đội.

Tôi cũng thường có dịp lên xuống thành phố hoa vàng San Jose tham dự các buổi họp chánh trị hay dự các buổi biểu tình ở San Jose hay ở San Francisco. Đặc biệt, các buổi Ra Mắt Sách của các văn thi hữu quen biết hay các đồng nghiệp viết lách thân, cùng chung một tờ báo ở Việt Nam hay Hoa Kỳ, tôi thường có mặt nên có nhiều sách tác giả ký tặng. Tôi cũng cảm nhận có cái gì đó vui vui, yêu đời và thoải mái tính ham thích đọc sách từ hồi tuổi thanh thiếu niên, nay sống lại.

Khi dịch COVID 19 ập đến, mọi sinh hoạt như ngưng đọng lại và chúng ta "đồng khổ" giống như cái gọi là "đồng khởi" của Bến Tre năm xưa chỉ làm cho dân nghèo, cả nước Việt tiến nhanh tiến mạnh lên cùng ăn bo bo thay cơm để sinh tồn. Dịch Covid cũng làm cho dân tình cả thế giới thêm khổ sở âu lo mệt mỏi.

Từ có cái "mắc dịch" Covid đến nay cũng trên dưới năm năm, tôi không có dịp đi San Jose tham dự nhiều sinh hoạt cộng đồng hay vui chơi giải trí và ăn vặt như trước kia. Tôi bám trụ tại nhà chỉ giải trí bằng trồng rau và chăm sóc hoa nín thính còn hoa biết nói thì đành chào thua.

Nay "có tí tuổi" thường đau nhiều thứ bệnh, hai chân luôn hành tội đau nhức đi đứng khó khăn lạng quạng và lại mất cái quyền lái xe, bằng lái bị treo như hai chân bị khoá lại phải ở yên một chỗ. Con cháu thì ở xa, muốn ăn một tô phở phải đi uber hay tắc xi thì hơi kẹt, tô phở thêm đắt. Dần dần cũng quen cảnh ở yên tại nhà chỉ lên Net dạo chơi hay viết lách lãng nhãng giết thì giờ...cũng quên dần năm tháng.

Bỗng một hôm có người bạn rủ tôi đi San Jose dự buổi tưởng niệm ngày Quốc Hận 30.4 lần thứ 49 vào thứ ba, và tổ chức đúng ngày 30.4 không chọn ngày cuối tuần như các năm trước. Tôi rất thích nơi nào tổ chức đúng ngày như 19.6, 30.4, Quốc Tổ Hùng Vương mùng 10 tháng 3 âm lịch... Còn ngày Tết Nguyên Đán có nhiều thể hệ kể cả thế hệ trẻ tham dự, nếu tổ chức rơi vào ngày làm việc thì sẽ có ít người tham dự, vì vậy phải tổ chức vào ngày cuối tuần. Còn tổ chức ngày 30.4 và 19.6 kể cả ngày Giỗ Tổ Hùng Vương hầu hết là người cao niên tham dự nên ngày nào cũng là ngày nghỉ của quý cụ.

Có dịp trở lại thành phố thung lũng hoa vàng mà tôi có nhiều dấu ấn kỷ niệm thân thương khó quên. Sau dự lễ tưởng niệm ngày đau buồn Quốc Hận 30.4 tại sân San Jose City Hall. Tôi được một người bạn, năm xưa phục vụ tại Bộ Tư Lệnh Quân Đoàn IV ở Cần Thơ hỏi tôi có hay biết tin nhà văn Nguyễn Vũ đã qua đời ở Houston - Texas ngày 19.4 vừa qua, cách 11 ngày.

Nay biết cũng hơi muộn, nhưng tôi vẫn bàng hoàng xúc động dù năm năm trước đây (2019), khi nhà thơ Tô Thùy Yên mất cũng tại Houston. Tôi có hỏi bạn bè ở Houston đưa tiền Tô Thùy Yên, tình trạng sức khỏe Nguyễn Vũ thế nào vì tôi biết tin Nguyễn

Vũ đã bị bệnh mãn tính cũng đây đưa khá lâu. Tin cho biết Nguyễn Vũ bệnh vẫn như cũ.

Thời gian dần trôi qua, đến sau ngày 25.10.2023 vài ngày, tôi nhận được Cáo Phó do một người bạn đồng môn trường trung học Hoàng Diệu Sóc Trăng của cô Bạch Mai gửi qua email. Cáo phó báo tin buồn cựu xướng viên đài phát thanh Ba Xuyên-Cần Thơ và Ban Phát Thanh Tiếng Nói Vùng IV Chiến Thuật do tôi làm Trưởng Ban, cô Nguyễn Thị Bạch Mai đã ra đi về nước Chúa. Thế là tôi có thêm một đồng nghiệp truyền thông vượt hệ thống quân giai dành đi trước Sếp về Thiên Đàng. Ban Phát Thanh Tiếng Nói Vùng IV Chiến Thuật, xướng ngôn Bạch Mai còn rất trẻ, 18 tuổi, xinh đẹp khả ái có giọng đọc rất truyền cảm đi sâu vào lòng người. Trước khi cô Bạch Mai vào làm việc với Ban Phát Thanh, cô Nguyễn Thị Huệ cũng là nữ sinh xinh đẹp của trường Hoàng Diệu làm xướng ngôn viên khi đài phát thanh còn ở Ba Xuyên, chưa di dời về Cần Thơ.

Khi Cha Nguyễn Hữu Lễ đã phát hành tập bút ký Tôi Phải Sống, rất nổi tiếng, Ngài muốn thu băng tặng cho những ai mua sách có thêm CD Tôi Phải Sống. Tôi có giới thiệu cô Bạch Mai đọc và một giọng nam, từ Missouri sang nhà cô Bạch Mai ở San Diego thực hiện Tôi Phải Sống qua hai CD.

Được biết, Linh Mục Nguyễn Hữu Lễ đã chuyển ngữ tác phẩm Tôi Phải Sống sang Pháp và Anh ngữ, hiện có bán trên Amazon và Cha thông báo là Tôi Phải Sống sẽ được thực hiện thành phim nếu gây quỹ được trên dưới \$ 4 triệu USD.

Tôi vô cùng bàng hoàng xúc động nhận tin buồn về người bạn trẻ cùng làm việc chung với tôi khá lâu, Elizabeth Nguyễn Thị Bạch Mai cựu Xướng ngôn viên đài phát thanh Ba Xuyên - Cần Thơ và Ban Phát Thanh Tiếng Nói Vùng IV Chiến Thuật, đã qua đời tại thành phố San Diego vì bạo bệnh mà người đạo Công Giáo thường nói được "Chúa gọi về" chúng ta chỉ ngậm ngùi thương tiếc và "Amen" cầu nguyện.

(H: Elizabeth Bạch Mai (9.9.1948- 25.10.23).

Bạn trở về Sacramento, ngồi trong xe bạn ở băng sau một mình, tôi cũng khá mệt, chìm trong giấc ngủ cũng ngon giấc, đang bị bệnh suyễn, thả hồn phiêu bạt về Cần Thơ và gặp

Nguyễn Vũ rủ tôi đi nhậu ở quán chuyên bán đặc sản của miền Tây, rùa rắn lươn, ếch nhái và chim chóc như óc cao, chằng nghịt, mỡ nhác... Vĩnh Ký, gần khu nhà thờ chánh toà Cần Thơ.

Xe chạy gần nửa tiếng, tôi chợt tỉnh dậy và nói thầm:

- Kỷ niệm xưa còn gọi ta chi? Hơn nửa thế kỷ trôi qua nhanh như giấc mộng, tôi đã từng trải qua nhiều lần suýt bỏ mạng ở trại tù cải tạo Sơn La, Yên Bái, Vĩnh Phú, Z30D, "anh không chết đâu anh" vì còn nhiều nợ trần gian chưa trả hết.

Đã qua tuổi 87 (năm 2022), một lần chữa bệnh tim ở bệnh viện, tôi thấy thấp thoáng cửa Thiên đàng, cũng may Thánh Phêrô bận việc đi xa nên cửa đóng then cài kỹ quá, nên tôi phải quay về lại trần thế. Tôi tưởng đầu đầu quay quê hương ấp Bà Bài Châu Đốc, nay vẫn còn chưa chịu chết mà các bạn cùng có dịp làm chung, trẻ tuổi hơn tôi trong Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV sao lại vĩnh biệt trần gian quá nhiều. Tôi phục vụ từ lúc chưa có Ban TTBC, đến khi có Ban TTBC cuối năm 1964 cho mãi tới 1970, tôi chuyên về Tổng Cục Chánh Trị cũng trong nhiệm vụ thuộc ngành truyền thông báo chí.

Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV (Ban TTBC) trực thuộc khối Chiến Tranh Chánh Trị không còn trực thuộc phòng Tâm Lý Chiến nữa, tổ chức mới dựa theo cách tổ chức của quân đội Đài Loan. Từ ngày thành lập cho đến năm 1970, tôi vẫn đóng chốt ở chức Trưởng Ban còn kiêm thêm vài chức vị khác như Trưởng Ban Phát Thanh Tiếng Nói Vùng IV Chiến Thuật trên đài Ba Xuyên và sau về Cần Thơ, Tổng Thơ Ký toà soạn Nguyệt San Chiến Sĩ Miền Tây...

Sau ngày 30.4.1975 tan tác đau buồn. Đến nay tôi tính số các bạn đồng nghiệp trong Ban Thông Tin Báo Chí (TTBC) Quân Đoàn IV, tôi là người cao tuổi nhất và có cấp chức hơn các bạn, theo bản cấp số có 8 người chỉ có 2 sĩ quan mà nhiều lúc lên bốn, năm, sáu sĩ quan, quan nhiều hơn lính... Có một thời gian vì nhu cầu, Ban TTBC làm việc chung với Ban Thông Tin Báo Chí cố vấn Mỹ cũng với 8 thành viên có 3 sĩ quan, một thiếu tá, hai Đại úy. Chỗ làm việc mới tại khu vực của USAID, gần nhà đèn Cần Thơ.

Thời gian thâm thoát thoi đưa, tôi bị vào tù cải tạo của cộng sản sau cuộc đổi đời 30.4.1975, từ quan chỉ quen cầm bút thay vì cầm súng, nay đi xuống cầm cuốc, thành tù khổ sai không biết ngày nào được ra tù. Những đêm trường giá lạnh ở đất Bắc, tôi nhớ gia đình, vợ con, bạn bè, nhớ đủ thứ hết cũng giúp đưa tôi vào giấc ngủ với nhiều mộng mị...

Tôi có dịp nhớ lại rất tỉ mỉ, từ đơn vị tác chiến của Sư Đoàn 21 Bộ Binh được chuyển về Phòng V (Chiến Tranh Tâm Lý) Quân Đoàn IV trú đóng tại Cần Thơ, sau này có tên mới Tâm Lý Chiến. Tôi về Cần Thơ thay thế Thiếu úy - nhà văn nhà thơ Nguyễn Triệu Nam về đài Phát Thanh Quân Đội (đang chuẩn bị có chương trình Dạ Lan mà nhà văn Nguyễn Triệu Nam, một thành viên trong Ban Biên Tập).

Cũng là cơ may, có bạn thân cùng khoá biết tôi có học báo chí hàm thụ từ bên Pháp và cũng viết báo vài phóng sự xã hội và tin tức khi còn dạy học, chưa vào Quân Đội. Vì vậy, tôi được bạn giới thiệu với Đại úy Nguyễn Đạt Thịnh Trưởng Phòng V Quân Đoàn IV xin tôi về thay thế thiếu úy Nguyễn Triệu Nam. Lúc bấy giờ phòng 5 còn

có cô Đặng Mỹ Dung (sang Mỹ viết tác phẩm nổi tiếng Ngàn Giọt Lệ Roi cũng qua đời cách nay không lâu). Cô Mỹ Dung phục vụ với lương dân chính cho Ban Phát Thanh với Thiếu úy Nam. Khi tôi về làm việc chánh thức tại Phòng V cô Mỹ Dung và Đại Úy Nguyễn Đạt Thịnh không còn làm việc tại Cần Thơ mà đã đổi về Sài Gòn. Hơn hai tuần, Trung Đoàn 33 Bộ Binh nhì nhằng không cho tôi rời đơn vị dù Quân Đoàn đã gửi nhiều công văn, Bru điệp thúc hối cho tôi chuyển chuyên gấp về Cần Thơ.

Cũng là cái không may, Trung Tá Trung Trưởng Đoàn 33 rất quý mến tôi, ông có lệnh chuyển chuyên giữ chức Tỉnh Trưởng Vĩnh Bình, ông đi nhận chức mới nên tôi gặp rắc rối, vì hai ông trung úy già Công Vụ và Tổng Quản Trị của Trung Đoàn 33 lại cực kỳ "ghét" muốn "đi" tôi. Nếu để lâu, Phòng V Quân Đoàn phải tìm người khác thay thế để thiếu úy Nam về Sài Gòn. Trong khi đó, Bộ Chỉ Huy Hành Quân của Trung Đoàn 33 mà tôi đang phục vụ đóng quân gần vùng U Minh Hạ - Cà Mau làm bạn với muỗi, đĩa và chờ ăn đạn pháo của vi xi.

Có bạn cùng khoá đang làm tại Phòng Tổng Quản Trị giới thiệu tôi với thiếu tá Trưởng Phòng Tổng Quản Trị Quân Đoàn. Ông nói rất dễ thương:

- Từ rừng U Minh xứ muỗi mà em được đổi về Cần Thơ "gạo trắng nước trong" thì em phải chọn Cần Thơ. Em muốn Quân Đoàn nhận em làm việc ngay ngày hôm nay, tôi sẽ làm công điện gửi cho Sư Đoàn 21 xác nhận em đã trình diện và đã nhận nhiệm vụ mới. Nhưng, em sẽ bị Sư Đoàn 21 khiển trách, vượt hệ thống quân giai, không được Sư Đoàn ký lệnh chuyển chuyên, tự ý bỏ đơn vị... em sẽ bị Sư Đoàn ký lệnh phạt, tối đa 30 ngày trọng cấm (Tư Lệnh SĐ 21BB lúc bấy giờ là Đại tá Đặng Văn Quang).

Sau cái chết mới nhứt của Ban TTBC/QĐ IV, nhà văn Nguyên Vũ Vũ Ngự Chiêu. Dù Nguyên Vũ không làm việc lâu trong Ban TTBC. Nhưng tôi với Nguyên Vũ có nhiều cái đáng nhớ. Chuẩn Úy Vũ Ngự Chiêu tốt nghiệp Khoá 16 Thủ Đức cùng Khoá với nhà thơ Tô Thùy Yên (Đình Thành Tiên), Phan Thông Hảo (giáo sư Pháp Văn, quê quán Cần Thơ), Đàm Quang Đôn (luật sư sau là Dân Biểu của đơn vị Phong Dinh). Ngoài ra, còn có luật sư Võ Tứ Cầu, kỹ sư canh nông Nguyễn Văn Hoàng, giáo sư Triết Nguyên Văn Oánh, giáo sư triết Lê Văn Tấn... đều có thời gian ngắn phục vụ trong Ban TTBC. Binh nghiệp của Vũ Ngự Chiêu là Pháo Binh, anh trải qua thời kỳ đầu làm đề lô (chỉ điểm, toạ độ cho pháo binh tác xạ yểm trợ chiến trường), đi theo các đơn vị tác chiến của Sư Đoàn 21 Bộ Binh và các tiểu đoàn Biệt Động Quân trong Khu 42 Chiến Thuật.

H: Nhà văn Nguyễn Vũ Vũ Ngự Chiêu (1942-2024)

Tôi không biết rõ, trước khi anh Nguyễn Vũ vào Quân Đội anh có viết sách báo gì chưa?. Nhưng, khi anh về phục vụ pháo binh ở Khu 42 Chiến, anh đi đề lộ có dịp anh chứng kiến tận mắt những trận chiến hào hùng nên anh viết phóng sự thật sống động rất nổi tiếng thu hút độc giả. Anh không phải viết cho báo Quân Đội như phóng viên chiến trường Mai Hoà của Ban TTBC. Phóng sự chiến trường của Nguyễn Vũ đăng thường xuyên trên tờ nhật báo Tia Sáng, toà soạn ở đường Phát Diệm - Sài Gòn, chèn chéch với nhà làm bản kẽm Cliché Dầu mà tôi

thường lên Sài Gòn đặt làm bản kẽm hình ảnh cho tờ Chiến Sĩ Miền Tây. Và cũng thường đến toà soạn Tia Sáng thăm nhà văn An Khê (đã mất tại Pháp trên dưới 20 năm) và anh cũng từng làm chủ nhiệm Nhật báo Miền Tây mà tôi cũng có cộng tác. Tôi quen biết Nguyễn Vũ tại toà soạn nhật báo Tia Sáng.

Miền Tây vắng khá lâu những phóng sự chiến trường sôi nổi có hồn, trung thực có chất lượng cao trên báo Tia Sáng của Nguyễn Vũ cũng làm cho nhiều độc giả Tia Sáng thất vọng.

Đại tá Đặng Văn Quang Tư Lệnh Sư Đoàn 21 Bộ Binh có đọc nhiều phóng sự chiến trường của Nguyễn Vũ, ông rất thích và có vẻ hăm mộ cảm mến Nguyễn Vũ. Khi Đại tá Quang thăng Chuẩn Tướng, Thiếu Tướng, ông được chuyển về Cần Thơ thay Trung Tướng Nguyễn Văn Thiệu trong chức vụ Tư Lệnh QĐ IV và Vùng IV Chiến Thuật, vinh thăng Trung Tướng.

Trong một chuyến công tác, tôi theo Trung Tướng Quang, ông có hỏi tôi sao lâu quá không thấy Nguyễn Vũ viết phóng sự về Vùng IV. Ông Tướng ra lệnh tôi tìm coi Nguyễn Vũ bây giờ ở đâu?.

Thiếu Tá Trưởng Ban Pháo Binh Quân Đoàn IV bảo tôi ngồi chờ ông hỏi tiểu đoàn Pháo Binh của Khu 42 chiến thuật. Tôi ngồi đợi một chốc, ông đi ra cho tôi biết, Thiếu úy Vũ Ngự Chiêu bị phạt nhiều lần và tiểu đoàn xin hoàn trả về Bộ Chỉ Huy Pháo Binh và Chiêu bị hay được đổi lên vùng Cao nguyên nên anh không còn viết phóng sự chiến trường miền Tây nữa.

Trung Tướng Quang rất mến mộ tài viết phóng sự chiến trường của Nguyễn Vũ, ông ra lệnh:

- Ngày mai, tôi đi về Sài Gòn mang thư tay của ông gửi cho Thiếu Tướng Xuân Trang Tham Mưu Phó Nhân Viên Bộ Tổng Tham Mưu, sẽ đưa Nguyễn Vũ về Quân Đoàn IV phục vụ trong Ban TTBC. Thiếu tá Hoàng chánh văn phòng lo máy bay cho tôi đi về Sài Gòn có xe của hậu trạm đón và đưa tôi đến văn phòng Thiếu tướng Trang. Thiếu Tướng nhận thư tay của Tướng Quang, bảo tôi về trình lại là ông sẽ

lam ngay ngày hôm nay. Thế là ba hay bốn ngày sau, Thiếu úy Vũ Ngự Chiêu từ vùng đất đỏ về trình diện khải Bộ Tư Lệnh QĐ IV.

Phục vụ tại đơn vị lớn làm việc phải đúng giờ, giày, mũ, quân áo phải đàng hoàng tươm tất, không được lè phè nghĩa là phải giữ kỷ luật tác phong của người lính không trực tiếp chiến đấu và luôn gần "mặt trời"- cấp chỉ huy.

Vũ Ngự Chiêu nói riêng với tôi, anh tìm đường đi ra khỏi BTL/QĐ IV, kỷ luật chặt chẽ quá, anh chịu không nổi và cũng có thể anh vận động về Pháo binh của Sư Đoàn Dù, chỉ hơn một tháng sau, anh âm thầm ra đi không từ giả bạn bè, cũng có thể sợ bị giữ lại...

Sau này, sang Mỹ, tôi nghe bạn bè nói Nguyên Vũ, đơn vị phục vụ sau cùng của anh trong một đơn vị tại Quân Khu I và di tản về Sài Gòn trước 30.4.75 bị kẹt ở đảo Côn Sơn và nhờ thế mà anh sang định cư ở Mỹ sớm.

Nguyên Vũ làm lại cuộc đời, cái tật nát rượu ở Việt Nam, sang Mỹ, anh dứt bỏ được chứng nghiện rượu, tôi rất khâm phục anh có ý chí cao. Anh có quyết tâm cố học lấy được bằng tiến sĩ sử học thế giới, và một thời gian sau anh lấy thêm bằng tiến sĩ luật. Với hai bằng tiến sĩ của một cựu chiến binh thua cuộc bỏ nước ra đi, có thể nói là vô tiền khoáng hậu, khó có người thứ hai, tôi xin chào ngưỡng mộ và chúc mừng anh. Tôi nghe nói anh đậu "bo" hành nghề luật sư ở Minnesota, hình như anh không làm luật sư vì gia đình anh có cơ sở làm ăn và nhà xuất bản Văn Hoá ở Houston và anh chuyên viết sách...anh ở Houston cho đến ngày ra đi về cát bụi. (19.4.2024)

Năm 2005 hay 2007 tôi có đi Houston đến chỗ anh làm việc thăm - nhà sách Văn Hoá. Nguyên Vũ mời tôi ăn cơm trưa và nói:

- Nguyên Vũ gọi nhà thơ Tô Thuỳ Yên đến cùng ăn cơm cho vui.

Cả hai bạn Tô Thuỳ Yên và Nguyên Vũ đều có phục vụ tại Ban TTBC-QĐIV khi tôi

giữ chức Trưởng Ban. Nguyên Vũ chỉ làm chung với tôi trên một tháng, còn nhà thơ Tô Thuỳ Yên làm việc chung trên một năm. Tôi và bạn Tô Thuỳ Yên có khoảng sáu tháng, chúng tôi phải xuống đóng chốt cạnh đài Phát Thanh Ba Xuyên vì lệnh Trung Tướng Quang muốn như vậy. Khi Trung Tướng Quang rời chức vụ ở Cần Thơ, Trung tướng nhận chức vụ mới trong Nội Các Chiến Tranh. Khỏi Chiến Tranh Chánh Trị rút chúng tôi trở về cách làm việc cũ. Một thời gian

ngắn sau khi về lại Cần Thơ, Tô Thuỳ Yên có lệnh chuyển về Cục Tâm Lý Chiến, giữ chức Trưởng Phòng Văn Nghệ. Sau, anh vinh thăng Thiếu tá. (1938 - 2019) (*H: nhà thơ Tô Thuỳ Yên (Đình Thành Tiên)*)

Bạn Tô Thuỳ Yên và tôi có nhiều thâm tình và khi cả hai Trưởng và Phó Ban làm việc ở Ba Xuyên, chúng tôi cùng làm việc và ở chung một chỗ. Lúc bấy giờ là thời gian "vàng son" nhất, không mặc quân phục muốn đi đâu tự ý "dù" không có cấp trên kiểm soát, chúng tôi có nhiều thời gian về gia đình, mỗi tháng Tô Thuỳ Yên về

Sài Gòn tối thiểu một tuần. Còn tôi có ba tối dạy học tại trường Văn Hoá Quân Đội Quân Đoàn IV và có 8 giờ dạy tại một trường tư cũng ở Cần Thơ gần chùa Miên.

Ba người bạn cùng làm chung ngành truyền thông báo chí, nay có dịp gặp lại nhau rất vui sau những ngày nghiệt ngã làm than dưới chế độ lao tù khổ sai của cộng sản. Nguyên Vũ may mắn thoát cảnh lao tù đi sang Mỹ sớm, năm 1975. Anh cho biết, anh phải quyết tâm cố gắng tôi đã bỏ được cái bệnh "nát rượu" từng làm khổ anh với nhiều ngày tù trong đơn vị và bị đổi đơn vị phục vụ liên miên từ Vùng 4 lên Vùng 2 và sau cùng ở đơn vị tác chiến Vùng 1... Tôi bắt tay Nguyên Vũ tại bàn ăn và chân tình nói:

- Tôi rất khâm phục Nguyên Vũ bỏ được cái thói nghiện rượu từng làm khổ bạn, nay bạn còn cố gắng học lấy bằng Tiến sĩ Sử Học Thế Giới (lúc bấy giờ Nguyên Vũ chưa lấy bằng Tiến sĩ Luật), bạn làm gương tốt tuyệt vời trên cả tuyệt vời cho thế hệ kế thừa noi theo gương của bạn.

Còn bạn Tô Thuỳ Yên tâm sự, bạn được thả ra về nhà và lại tìm đường vượt biên, không thoát, tìm cách tự tử dùng lưỡi lam cắt mạch máu tay, nằm trên bãi biển ở vùng Quảng Xuyên của tỉnh Gia Định, cả buổi, máu ra nhuộm đỏ chỗ anh đang nằm trên cát, mê mang bất tỉnh mà không chết.

Bị bắt lại, vào tù và sau này gia đình Tô Thuỳ Yên cũng được đi Mỹ, định cư ở tiểu bang Minnesota. Nhà thơ Tô Thuỳ Yên cho biết:

- Không chịu nổi cái lạnh của Minnesota, ở được vài năm, cả gia đình anh di dời về Houston cũng có đông người Việt sinh sống và anh mất năm 2019.

Tính sổ đoạn trường của Ban Thông Tin Báo Chí Quân Đoàn IV kể cả Ban Phát Thanh và nguyệt san Chiến Sĩ Miền Tây của chúng tôi. Người ra đi sớm nhất là thiếu úy Lê Văn Tấn (giáo sư Triết trường TH Long An), anh Tấn được biệt phái về dạy học lại, gặp tai nạn trên cầu Bến Lức khi trở về nhà ở Tân An sau khi chấm thi tú tài 2 ở Sài Gòn. Trời mưa trơn trượt, anh té bị thương sọ não mấy ngày sau chết. Luật sư Dân Biểu Đàm Quang Đôn vượt biên sau năm 1975 bị mất tích. Phóng viên chiến trường khá nổi tiếng Mai Hoà cũng đã mất tại Việt Nam cách nay mười lăm năm.

Còn mất ở Hoa Kỳ, cách nay gần 20 năm, đại úy Trần Huỳnh Điệp phụ trách tờ báo Chiến Sĩ Miền Tây (bút danh Vương Vũ - nhà thơ), anh mất tại Nam Cali. Kế tiếp là Đại Úy Âu Minh Trị, Phó Ban TTBC ra đi ở Missouri cũng bị bệnh siêu vi gan C như anh Điệp. Anh Phan Thông Hảo cũng ra đi tại một tiểu bang Miền Đông, tôi có điện thoại với anh thăm hỏi nhau vài lần trước khi anh mất, còn nhiều bạn sĩ quan hay hạ sĩ quan tôi không có tin tức. Còn các ông sếp cấp Quân Đoàn, tôi phục vụ trực tiếp với bảy vị tướng, có đến sáu trung tướng đã thuyên chuyển về Vùng V Chiến Thuật (TrT: Có, Đức, Thiệu, Quang, Mạnh, Thanh). Nay chỉ còn Trung Tướng Nguyễn Đức Thắng (sinh 1930). Tham Muu Trưởng Quân Đoàn IV ra đi gần hết, còn Trung Tá Phạm Quốc Thuận (sau lên Trung Tướng) Đại tá Huỳnh Văn Lạc (sau lên Chuẩn Tướng Tư Lệnh Sư Đoàn 9 BB - 97 tuổi, hiện định cư tại Sacramento),

Các vị Tham Mưu Trường đã mất: Đại tá Phạm Đăng Tấn, Đại tá Trần Bá Di (sau lên Thiếu Tướng), đại tá Nguyễn Hữu Hạnh (Chuẩn tướng lại theo VC chết nhục). Còn Cấp Trường khôi sếp trực tiếp của Ban TTBC hay còn gọi là Tham Mưu Phó CTCT Quân Đoàn ra đi gần hết, đại tá Phúc "khàn", đại tá Hồ Văn Phàng, đại tá Hồ Hồng Nam, đại tá Đỗ Văn Sáu, còn đại tá Nguyễn Văn Lộc, định cư ở Đức, không rõ ra sao...

Đời người quá ngắn ngủi, buồn nhiều vui ít, chúng ta nên sống vì tình nghĩa, đạo đức, lương thiện

cho phải đạo làm người và cho xứng danh một cựu chiến sĩ Quân Lực Việt Nam Cộng Hoà bất khuất với tâm nguyện: **TỔ QUỐC- DANH DỰ - TRÁCH NHIỆM.**

Anh Phương Trần Văn Ngà

Kính mời đọc thêm những truyện khác của tác giả tại:
<http://www.vietnamvanhien.org/AnhPhuongTranVanNga.html>

www.vietnamvanhien.net

VIỆT NAM VĂN HIẾN

www.vietnamvanhien.info

TỦ SÁCH VĂN HIẾN ONLINE VỚI HƠN 10700 TÁC PHẨM